

Plán obnovy a odolnosti SR Komponent 2 Investícia 2 **Obnova verejných historických a pamiatkovo chránených budov**

Ministerstvo dopravy a výstavby SR

Obnova verejných historických a pamiatkovo chránených budov

Komponent 2 - Investícia 2 - Obnova verejných historických a pamiatkovo chránených budov (ďalej ako „investícia“)

- celková alokácia **206,6 mil. EUR**

Prečo obnova verejných historických a pamiatkovo chránených budov?

- historické budovy sú symbolom európskych miest a obcí; jedinečný odkaz európskeho kultúrneho dedičstva,
- z hľadiska celkového fondu budov je miera renovácie tohto typu budov stále veľmi nízka, v závislosti od krajiny je to 0,4 - 1,2%.

Prečo energetická hospodárnosť pri obnove historických a pamiatkovo chránených budov?

- 40% všetkej spotreby energie v EÚ sa používa na prevádzku budov,
- 35% verejných budov EÚ je historických alebo pamiatkovo chránených,
- 75% z verejných budov na Slovensku (15 tisíc) si vyžaduje obnovu,
- obnova existujúcich historických budov má potenciál viesť k významným úsporám energie, ktoré môžu znížiť celkovú spotrebu energie a zníženie emisií CO₂ v EÚ,
- s osobitnou pozornosťou je možné vytvoriť udržateľnú rovnováhu medzi používaním budovy, jej energetickou hospodárnosťou a zachovaním jej historickej hodnoty,
- je realistické dosiahnuť najmenej 30% úspor energie v dôsledku obnovy historickej budovy.

Obnova verejných historických a pamiatkovo chránených budov

Aké sú ciele pri obnove verejných historických a pamiatkovo chránených budov?

- zlepšenie energetickej hospodárnosti budov.
- obnoviť minimálne 117 000 m² (optimálne však 130 000 m²) celkovej podlahovej plochy verejných historických a pamiatkovo chránených budov
- dosiahnutie minimálne 30% úspor primárnej energie

Aká bude výška podpory?

- cieľom je financovať 100 % oprávnených nákladov, pričom sa bude zohľadňovať ich vplyv na zlepšenie EHB (oblasť C max 10%), ako aj limity jednotkových cien určených vo výzve.

Ktoré subjekty budú oprávnené žiadať o podporu?

- správca majetku štátu resp. správca majetku štátu podľa osobitného predpisu
- obec/mesto/mestská časť/VÚC – alebo nimi zriadené rozpočtové a príspevkové organizácie
- verejnoprávne inštitúcie

Na aké budovy bude môcť byť poskytnutá podpora?

- verejné budovy - budovy vo vlastníctve/správe oprávneného žiadateľa, ktoré sú zároveň
- historické alebo pamiatkovo chránené.

Obnova verejných historických a pamiatkovo chránených budov

Pamiatkovo chránenou budovou je budova, ktorá:

- a) je národnou kultúrnou pamiatkou zapísanou v Registri nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok, alebo
- b) má pamiatkovú hodnotu alebo rešpektuje hodnoty pamiatkového územia a nachádza sa v pamiatkovej rezervácii, alebo
- c) má pamiatkovú hodnotu, alebo rešpektuje hodnoty pamiatkového územia a nachádza sa v pamiatkovej zóne.

Historickou budovou je budova, ktorá nie je pamiatkovo chránenou budovou, ale vzhľadom na obdobie vzniku, historickú, architektonickú, krajinnú, urbanistickú alebo konštrukčnú kvalitu si vyžaduje vyšší stupeň a náročnosť renovačných prác. Historickými budovami sa v tomto kontexte rozumejú:

- a) budovy, ktoré sú registrované v Zoznamoch pamätihodností miest a obcí,
- b) budovy, ktoré sú uvedené v Registri modernej architektúry Slovenska, alebo
- c) budovy, ktoré mali platné kolaudačné rozhodnutie, alebo bola stavba preukázateľne užívaná, alebo zapísaná do katastra nehnuteľností pred 1. 1. 1980.

Obnova verejných historických a pamiatkovo chránených budov

Výzva č. 1 na predkladanie žiadostí o poskytnutie prostriedkov mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti na obnovu verejných historických a pamiatkovo chránených budov

Kód výzvy: 02I02-29-V01

Odkedy je možné uchádzať o podporu?

- Podávanie žiadostí je možné **od 01. augusta 2022** do 01. decembra 2024, resp. do vyčerpania finančných prostriedkov.

Aký je rozpočet na túto výzvu?

- Indikatívna výška prostriedkov mechanizmu vyčlenených na výzvu: **100 mil. eur bez DPH**, resp. **120 mil. eur s DPH**.

Ako sa budú vyberať podporené projekty?

- V poradí podľa predloženej kompletnej žiadosti, ktorá splní všetky podmienky výzvy.

Obnova verejných historických a pamiatkovo chránených budov

Minimálna výška prostriedkov mechanizmu

- Minimálna výška prostriedkov mechanizmu určených na jednu žiadosť o platbu **200 tis. eur bez DPH**, resp. **240 tis. eur s DPH**.

Výpočet výšky prostriedkov mechanizmu

- Výška prostriedkov mechanizmu na jeden Projekt sa stanoví ako súčet oprávnených výdavkov jednotlivých aktivít Projektu, pričom môže byť poskytnutá najviac vo výške **5 mil. eur bez DPH**, resp. **6 mil. eur s DPH**.

Časová oprávnenosť výdavkov

- Za oprávnené výdavky sa považujú všetky výdavky súvisiace s Projektom, ktoré žiadateľovi preukázateľne vznikli a začali sa realizovať najskôr po 1. februári 2020.

Informácia o povinnosti ukončenia vecnej realizácie Projektu

- Žiadateľ je povinný nastaviť obdobie realizácie projektu v súlade s časovým a finančným harmonogramom aktivít realizácie Projektu maximálne však v rozsahu **24 mesiacov od platnosti a účinnosti zmluvy** so zhotoviteľom. Oprávnené obdobie realizácie Projektu sa začína dňom platnosti a účinnosti zmluvy a trvá po dobu uvedenú v zmluve, **najneskôr do 31. decembra 2025**.

Podmienka týkajúca sa štátnej pomoci

- Výzva je zameraná na podporu obnovy budov využívaných výhradne na **nehospodárske činnosti** alebo na **zmiešané využitie**.
- V prípade zmiešaného využitia, keď sa budova využíva **takmer výlučne na nehospodársku činnosť**, poskytnutie financovania môže patriť mimo rozsah pôsobnosti pravidiel štátnej pomoci za predpokladu, že hospodárske využitie je čisto sprievodnou činnosťou, teda činnosťou, ktorá je priamo spojená s prevádzkou infraštruktúry a je pre ňu nevyhnutná alebo je neoddeliteľne spojená s jej hlavným nehospodárskym využitím. Za takýto sa považuje prípad, keď hospodárske činnosti spotrebúvajú tie isté vstupy ako základné nehospodárske činnosti, napríklad materiál, vybavenie, prácu alebo fixný kapitál.
- V prípadoch využitia budovy na hospodársku činnosť mimo definície zmiešaného využitia a/alebo prekročenia 20 % využitia kapacity infraštruktúry na sprievodné hospodárske činnosti v rámci definície zmiešaného využitia infraštruktúry sa priznanie prostriedkov mechanizmu podľa tejto výzvy vzťahuje len na pomernú časť, ktorá nie je využívaná na hospodárske činnosti.

Overenie dodržania pravidiel a postupov verejného obstarávania a obstarania

- Žiadateľ má možnosť podať Žiadosť **aj v čase pred vyhlásením** verejných obstarávaní na predmet Projektu a požiadať Vykonávateľa o nezáväzné posúdenie podkladov pripravovaného verejného obstarávania pred podpisom Zmluvy o PPM - závery sú nezáväzné a majú odporúčací charakter
- Riadne overenie dodržania pravidiel a postupov verejných obstarávaní, ktoré neboli ukončené v čase podania Žiadosti, sa prvýkrát vykoná **až v rámci administratívnej finančnej kontroly prvej žiadosti o platbu.**
- Ak je verejné obstarávanie ukončené pred podaním žiadosti, žiadateľ predloží spolu so Žiadosťou všetky podklady z ukončených verejných obstarávaní vrátane súvisiacej dokumentácie.

Princíp „výrazne nenarušiť“

Obnova verejných historických a pamiatkovo chránených budov

Podmienky spojené s princípom „výrazne nenarušiť“ preukazované pri podaní žiadosti

V súvislosti s poskytovaním prostriedkov mechanizmu Vykonávateľ posudzuje:

- a) uskutočnenie **posudzovania vplyvu na životné prostredie (EIA) alebo zisťovacieho konania** alebo ak Projekt nie je predmetom posudzovania vplyvov na životné prostredie, tak uskutočnenie identifikácie rizík vodných zdrojov súvisiacich so zachovaním vody a predchádzaním vodnému znečisteniu a počas realizácie prác riadené zabezpečením manažmentu využívania vody a jej ochrany s cieľom predchádzať a riešiť prípadné environmentálne riziká.
- b) optimalizáciu obnovennej budovy na **poskytovanie tepelného komfortu užívateľov aj pri extrémnych teplotách**.

Pri Projektoch, v ktorých sa navrhuje použitie **nových plynových kondenzačných kotlov**, sa uplatňuje princíp „výrazne nenarušiť“ nasledovne:

- môže sa vymieňať iba pôvodný zdroj tepla na báze uhlia/oleja alebo zastaraných plynových kotlov za nový kondenzačný,
- výmena musí byť vždy súčasťou komplexnej obnovy a náklady na zariadenie môžu predstavovať najviac 20 % celkovej investície,
- nové zariadenie musí byť zatriedené v triede energetickej účinnosti A alebo lepšej a spĺňa požiadavky na ekodizajn ohrievačov.

Pri použití **zariadení učených na spaľovanie biomasy** na tieto zariadenia v zmysle princípu „výrazne nenarušiť“ nie je možné poskytnúť prostriedky mechanizmu.

Obnova verejných historických a pamiatkovo chránených budov

Podmienky spojené s princípom „výrazne nenarušiť“ preukazované pri ukončení projektu

Jednotlivé podmienky budú v zmluve o poskytnutí prostriedkov mechanizmu modifikované podľa toho, či Žiadateľ úkony týkajúce sa týchto podmienok už vykonal pred vyhlásením Výzvy, alebo až po jej vyhlásení.

Žiadateľ sa zaviaže, že v rámci realizácie Projektu zabezpečí splnenie nasledovných podmienok:

- a) opätovné použitie, recykláciu a ďalšie **zhodnotenie aspoň 70 % stavebného odpadu** a odpadu z demolácií vyprodukovaného na stavenisku;
- b) realizáciu obnovy budovy v súlade s normou ISO 20887/2020 Udržateľnosť budov a stavebnoinžinierskych prác. Návrh na zabezpečenie demontáže a prispôsobiteľnosti. Zásady, požiadavky a usmernenia;
- c) **obmedzenie tvorby odpadu v súlade s Protokolom EÚ o nakladaní so stavebným odpadom** a odpadom z demolácie pri demolačných procesoch, pričom sa prihliada na najlepšie dostupné techniky a využívanie selektívnej demolácie, v rámci ktorej je potrebné zabezpečiť odstránenie a bezpečnú manipuláciu s nebezpečnými látkami. Selektívnym odstraňovaním materiálov sa uľahčí ich opätovné použitie s využitím dostupných triediacich systémov pre stavebný a demolačný odpad;
- d) použitie zdravotne nezávadných stavebných komponentov a materiálov pri obnove budovy;
- e) prijatie opatrení na zníženie hluku, prachu a emisií znečisťujúcich látok pri stavebných prácach;
- f) realizácia stavebných prác v súlade s článkom 6 ods. 3 a článkom 12 smernice o biotopoch a článkom 5 smernice o vtáctve, ak sa stavebné práce vykonávajú v oblastiach citlivých na biodiverzitu;
- g) pri použití dreva pri obnove konštrukcií, opláštenia a povrchových úprav **najmenej 70 % (objem) všetkých výrobkov z dreva musí byť recyklovaných**, opätovne použitých alebo pochádzať z trvalo udržateľne obhospodarovaných lesov.

Oprávnenosť výdavkov

Oblasti oprávnených výdavkov:

A. Obalové konštrukcie

A1. Obnova konštrukcií – obnova obvodových stien a stropu nad vonkajším prostredím, obnova strešného pláštia, obnova vnútorných konštrukcií oddeľujúcich vykurované a nevykurované priestory, obnova otvorových konštrukcií

A2. Adaptačné opatrenia – systém tieniacej techniky, vegetačná strecha, vegetačná stena

B. Zariadenia

B1. vykurovanie – tepelné čerpadlo pre teplovodný systém vykurovania, tepelné čerpadlo vzduch – vzduch, plynový kondenzačný kotol, odovzdávacia stanica tepla, vykurovací systém

B2. teplá voda – tepelné čerpadlo pre ohrev vody, systém využívajúci teplo z odpadových vôd, solárny kolektor, zásobník teplej vody, systém distribúcie teplej vody

B3. vetranie a chladenie – systém núteného vetrania so spätným získavaním tepla, zariadenie núteného vetrania so spätným získavaním tepla, výmena systému chladenia, zdroj chladu

B4. osvetlenie – systém umelého osvetlenia

B5. fotovoltika – fotovoltický systém, batériový systém

B6. energetický manažment – systém energetického manažmentu budovy

Oblasti oprávnených výdavkov:

- C. Iné aktivity** (Výška prostriedkov mechanizmu na oblasť C môže byť najviac 10 % zo súčtu prostriedkov mechanizmu na oblasti A, B a C.)
- C1. budova** – sanácia vlhkosti stien, obnova vonkajších povrchových úprav a otvorových konštrukcií, oprava krovu, odstránenie a likvidácia nebezpečného odpadu, zvýšenie mobility a debarierizácia, vnútorné rozvody inžinierskych sietí, výťah, inštalácia systému chladenia
  - C2. okolie** – využitie dažďovej vody, výsadba stromov, nabíjacia stanica elektrických vozidiel a infraštruktúra vedenia, parkovanie bicyklov, prípojky inžinierskych sietí
- D. Projektová dokumentácia** – projektová dokumentácia, pasportizácia budovy vrátane zamerania budovy metódou terestriálneho skenovania alebo fotogrametricky
- E. Rezerva** – rezerva na nepredvídané výdavky

Neoprávnené výdavky:

- **výdavky za aktivitu, ktorej realizácia začala pred 1. februárom 2020;**
- výdavky, ktoré vznikli mimo termínu realizácie Projektu, t. j. pred začiatkom realizácie Projektu alebo po ukončení realizácie Projektu;
- výdavky, ktoré priamo nesúvisia s aktivitami na obnovu verejných historických a pamiatkovo chránených budov;
- výdavky vynaložené tretím subjektom, t. j. iným subjektom ako vlastníkom/správcom budovy alebo spoluvlastníkom/spoločným správcom budovy;
- výdavky na technologické alebo technické zariadenia, **ktoré využívajú aj iné budovy ako budovy Projektu;**
- výdavky na **zariadenia (kotly) určené na spaľovanie biomasy** a to aj v prípade zariadení umožňujúcich spaľovanie viacerých druhov palív vrátane biomasy;
- výdavky vynaložené na výstavbu novej budovy, resp. **nadstavbu alebo prístavbu existujúcej budovy;**
- výdavky na nákup alebo nájom nehnuteľností (pozemkov a stavieb);
- výdavky na nákup alebo nájom dopravných prostriedkov a dopravných zariadení (s výnimkou výťahu a zariadení pre osoby s obmedzenou schopnosťou pohybu);

Neoprávnené výdavky:

- výdavky súvisiace s poskytovaním energetickej služby s garantovanou úsporou energie;
- mzdové výdavky zamestnancov prijímateľa, resp. odmeny za práce vykonané mimo pracovného pomeru súvisiace s realizáciou Projektu;
- vlastná práca (napr. orezanie stromov a kríkov nachádzajúcich sa v bezprostrednom okolí stavby, maľby vrátane ošetrovania prvkov na fasáde, zemné práce a pod.);
- prevádzkové výdavky žiadateľa;
- hotovostné platby zahŕňajúce výdavky na obstaranie dlhodobého hmotného a nehmotného majetku;
- nákup alebo nájom telekomunikačnej techniky;
- spotreba energie a ostatných neskladovateľných dodávok;
- cestovné náhrady;
- správne poplatky, miestne poplatky, úroky z omeškania a pod;
- vratná daň z pridanej hodnoty.

Žiadosť

Posúdenie náležitostí a stanovenie poradia Žiadostí

- Žiadateľ môže predložiť **neobmedzený počet Žiadostí** kedykoľvek počas trvania Výzvy, avšak na jeden Projekt môže byť aktuálne predložená vždy iba jedna Žiadosť. V rámci jednej Žiadosti môže žiadať poskytnutie prostriedkov iba na jeden Projekt a iba na obnovu jednej budovy.
- Proces posudzovania Žiadosti **začína posúdením formálnych náležitostí** Žiadosti a následne sa posudzuje **splnenie podmienok poskytnutia prostriedkov mechanizmu**.
- Poradie Žiadostí pre posúdenie a priznanie prostriedkov mechanizmu je stanovené časom a dátumom predloženia **úplnej Žiadosti**. Za úplnú sa považuje taká Žiadosť, ktorá spĺňa všetky formálne náležitosti a obsahuje všetky povinné prílohy v predpísanom rozsahu.

Spôsob oznámenia záverov posúdenia

Po ukončení procesu posudzovania Vykonávateľ:

- **písomne oznámi** Žiadateľovi, že **splnil alebo nesplnil podmienky** poskytnutia prostriedkov mechanizmu túto skutočnosť, pričom uvedené oznámenie nezakladá nárok na poskytnutie prostriedkov mechanizmu,
- **zverejní zoznam Žiadateľov**, ktorí splnili alebo nesplnili podmienky poskytnutia prostriedkov mechanizmu na svojom webovom sídle,
- Žiadateľovi, ktorý splnil podmienky a vo výzve sú disponibilné zdroje, zašle **návrh zmluvy o poskytnutí prostriedkov mechanizmu**,
- zverejní zoznam Prijímateľov na svojom webovom sídle do 5 pracovných dní od dňa nadobudnutia účinnosti zmluvy o PPM.

Povinné prílohy k žiadosti

1. Doklad preukazujúci splnomocnenie na zastupovanie osôb na strane žiadateľa, ak relevantné;
2. Test štátnej pomoci - vzor dostupný na webovom sídle;
3. Doklad o využití kapacity budovy - vzor dostupný na webovom sídle;
4. Právoplatné stavebné povolenie alebo oznámenie stavebného úradu, že nemá námietky proti uskutočňovaniu stavby, stavebných úprav a udržiavacích prác, ak ide o činnosti, pri ktorých sa stavebné povolenie nevyžaduje;
5. Ak je predmetom žiadosti ukončená stavba – kolaudačné rozhodnutie;
6. Projektová dokumentácia v elektronickej a listinnej podobe – rozsah stanovuje príloha č. 5 výzvy;

Povinné prílohy k žiadosti

7. Projektové energetické hodnotenie pôvodného stavu;
8. Projektové energetické hodnotenie navrhovaného stavu, pri ukončenej stavbe sa predkladá Energetický certifikát budovy;
9. Rozpočet v podrobnej štruktúre v elektronickej a listinnej podobe;
10. Doklad preukazujúci, že budova spĺňa podmienky definície pamiatkovo chránenej alebo historickej budovy;
11. Výpočet výšky požadovaných Prostriedkov mechanizmu - vzor dostupný na webovom sídle;
12. Fotodokumentácia aktuálneho stavu aktivít, ktoré sú predmetom Projektu;
13. Kompletné podklady pripravovaného verejného obstarávania - **dobrovoľná príloha.**

www.mindop.sk/budovy

Obnova verejných historických a pamiatkovo chránených budov

Ing. Peter Gergely

riaditeľ odboru obnovy budov

sekcia bytovej politiky, stavebníctva a mestského rozvoja

peter.gergely@mindop.sk

MINISTERSTVO
DOPRAVY A VÝSTAVBY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY